

Beogradskie Novine

Br. 113.

BEograd, nedjelja 28. aprila 1918.

Izaze:

dnevno u jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u krajima zapošljednutim od s. i kr. ceta po cijeni od . . . . . 10 helera
U Beogradu za dostavom u kuće 250
U monarhiji . . . . . 12 helera
U inozemstvu 400

Mjesečna pretplata:

U Beogradu i u krajima zapošljednutim od s. i kr. ceta za boju i stapan pošta 250
U Beogradu za dostavom u kuće 300
U monarhiji 200
U inozemstvu 400

Oglas po cijeniku.

Jedinstvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje preplate Topličin venac broj 21. Telefon br. 25.
Primanje oglasa Kneza Mihaila ul. broj 38. Telefon broj 245.

Godina IV.

RATNI IZVJESTAJI

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 27. aprila.

Na jugozapadu ograničilo je loše vrijeme borbenu djelatnost.

Naćelnik glavnog stožera.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva

Kb. Berlin, 27. aprila.

Zapadno bojište:

Sjeverno od Wytschaete proti smđ do južne ivice Voormezelle. Francuske su i engleske divizije uzaludno pokušavale da nam preotmu Kremmel. Njihovi su se napadi prije podne na frontu od Dikkebuscha do Lokerha, a isto tako i napadi koje su uveće preduzeli iz okoliša Lokerha do zapadno Drauetera, slomili u velike gubitke u našoj vatreni. Gdje je neprijatelj došao do naših linija, podlegao je u borbi na nož.

Osjećeni su neprijateljski napadi sjeverozapadno od Merville-a, na južnog obala Lyse i kod Givenchy-a.

Između Scarpe i Somme izvuklačke borbe, Južno od Somme iskravili su se Francuzi u višestrukom naletu kod i južno od Villers-Brettonneux-a. Poslije što su osjećeni taki nutarnji napadi na i sjeverno od hangardske šume, skupio je neprijatelj poslije podne svoje sile, saставljene većim dijelom iz Marokana, za jedan novi napad protiv hangardske šume i sjeverno od potoka Luce. Ovaj je napad više puta ponavljen. Sa najjačom topničkom vatrom započeti pokušaji, da se probiju naše linije, izlazovljeni su. Vlastitom odlukom prešla su na to na napad s obje strane potoka Luce na našu piešadijsku odjeljenja i očistila više gnezda mašinskih pušaka, zarobivši pri tom izvestan broj Francuza.

Na ostalom frontu nema ništa značajnije.

Istok:

Finska: Osjećeni su neprijateljski pokušaji, da prema sjeveru prođe naše linije kod Lahtisa.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Slamčica.

Mir u Brest-Litovsku poremetio je zapadne sile sporazuma u unutrašnjoj raznopraviji više, nego ma koji drugi dogadjaj. Ako bi se iz ove prolazne depresije zaključivalo trajno odričanje koalicije, onda bi to značilo ne poznavati dobro pravi karakter državnika u Londonu i Parizu. Ako su se mogli

Od Ypra prema Calaisu. Značenje zauzeća Kemmela. — Yper pred padom, Calais ugrožen.

Jasno vidjeti pokušaji, da se vojnički i ekonomski klonuloj Rusiji već u svom sopstvenom interesu pomogne kako bi se opet digla već za vrijeme protekle revolucionarne godine, sad se to još bolje može primjetiti. I opet upozoraju krugovi sporazumnih sila na to, da je nesreća sa svim svojim posljedicama samo zato zadesila saveznike, što je nepriljek na istoku dobio odriješene ruke, te suviše divizije bacio na zapad. Svakog dana čuje francuska i engleska javnost, kako dovljeđenje njemačkih trupa sa napuštenog ruskog fronta traje neoslabljeno i dalje, baš kao da je od brest-litovskih dana iz svakog pojedinog čovjeka postala čitava statina.

Englesko rovarenje u Rusiji uskorilo je veoma karakteristične pojave u najrazličijim krajevinama nekadašnje carevine. Dokazano je činjenica, da je djelo konačnog mira sa Ukrajinom samo tako teško napredovalo, što su svuda bili bez skrupula raznuljili sporazumni sili na putu postizavanju sporazuma. Isto je tako poznato, da se otpor, na koji je naišla Turska pri zauzimanju obećanih oblasti u Kavkazu, može u glavnom pribit u sličnim mahačnjicama sumnjivog izvora. Pa ako u posljednje vrijeme opet dozape ovamo vijesti o energičnoj promjeni kursa moskovske vlade, onda to dokazuje, da bi tom veoma problematičnom pokretu imali uravnniti put Wilsonovi pokušaji približavanja, kao i engleski novčani prilizi.

Ali svakako bi manje moglo biti poznato, da — kakojavlja dopisnik jednog berlinskog lista — Engleska u velikoj mjeri ima svoje prste upletene u Finskoj. Bjegeunci, koji su došli u Sordavalu, pričali su naime, da se už crvene gardiste bore takodje i engleski i američki časnici. Davno prije, nego je Finska dobila njemačku potporu, pozajmila je Engleska revolucionarima svoju pomoć u borbi protiv vlade, koja je, budi uzgred rečeno, bila najdemokratski na cijeloj zemlji. A sa časnicima, koji su u početku bili određeni samo za obučavanje vojnika, došle su i trupe, koje su na prvom mjestu imale politički, a tek onda vojnički zadatok. Vojnici Velike Britanije, koji bi — kako se danas ispostavilo — boli učinili, da su ostali na zapadnom frontu, zauzeli su murmansku željeznicu i digli tamu sasvim uredjenu englesku koloniju. Tako je zaobilaznim putem crvena garda dobijala ne samo dovoljno oružja i municije od svojih britanskih prijatelja, nego je time ova engleska filijala zatvorila i jedini izlaz Rusije na ocean. Ako svi

znači ne varaju, to je trebalo da bude sredstvo za prestiž na vladu u Moskvi, kako bi bila što poslušnija i pristupačnija za savezničke planove. Isto tako, kako je Indija ekspanziji ruskog kolosa prema jugu postavila silovitu zaprjeku, predstavljajući posjedanje sjevernog dijela ruske zemlje podvezivanje posljednjeg životnog damara, što je Rusija ostao poslije gubitka baltičkih pokrajina. Time je u britanske ruke došlo onaj jedini trgovinski put, kojim je raspolagala nekadašnja carevina, a hipoteka, koju je engleski dobrotvor u svoje vrijeme odobrio otpalom saveznicu, izgleda — ako u posljednjem trenutku ne bude zeleniški ukamenjena, — da je barem de facto osigurana.

Slučaj sa Finskom pokazuje jasno, kako Velika Britanija, vierna svojim tradicijama, tjeru realnu politiku u najgorem smislu, kako umije da svoj imperializam doveđe u vezu sa nadama, koje stavlja u budućnost, te se i opet ne plaši pred iznudjivanjem. Momentano je vojnički sposobna Rusija — čežnja londonskih državnika, a za dizanje ove slamčice nije im ni jedno sredstvo suviše odvratno. Pri svem tom ostaje slamčica naravno — slamčica.

Odlučni dani na zapadu.

Značenje zauzeća Kemmela.

Berlin, 27. aprila.

General garn. Ardenne, vojni kritičar „Berliner Tagblatt“-a, piše: Sad će se tež pokazati značaj na brdu Kemmelu, osvojenje ovog stuba engleskog položaja. 26. april biće naročito obilježen u sadanju ofenzivu, te pruža sljajnu perspektivu.

Berlin, 27. aprila.

Sa mjerodavne vojničke strane primljeno je ova informacija: Uslijed osvojenja Kemmela Englezima je nemoguće držati Yper. Od steenskog potoka možemo prodrijeti u položaju kod Ypra, te udariti na grad s bokom. Željeznička pruga Yper—Poperinghe nalazi se pod njemačkom unakrsnom vatrom. Položaj Engleza u Ypu postaje kritičan. Mi moramo čekati samo još malo vremena, da bi doznali, na šta su se Englezi odlučili. Značajno je, da je prednost unutrašnje linije, koju su do sada imali Englezi, prešla napuštanjem u Yperskog zavijutka u ruke Njemača. Upada u oči, da su onih 6500 zarobljenika pri osvojenju Kemmela,

sami Francuzi. Ovo pokazuje, da Englezi više nisu raspolazu do voljnim snagama, da bi svoje položaje mogli braniti bez francuske pomoći.

„Neosvojiv“ Kemmel. — Uvjerenje Clémenceau-a, Focha i Haiga jedan dan pred zauzećem.

Zeneva, 27. aprila.

Ratni dopisnik francuskih i engleskih novina javljaju u novinama od srijede i četvrtka, da vrhovno zapovjedništvo sporazumnih sila smatra, da je osvojenje kemmelskog odsjeka iknjuna. Clémenceau je rekao članovima francuskog vojnog odbora: Ja sam govorio sa Fochom, Haigom i ostalim zapovjednicima, te sam osvjeđen, da će Nijemci iz vojske Sixta pl. Arnima okrvaviti glave i da Kemmel neće nikada osvojiti. (Dan je docnije Kemmel bio osvojen! Op. Ur.)

Jedno Haigovo priznanje.

Zeneva, 27. aprila.

„Echo de Paris“ i drugi pariski listovi donose ovu izjavu Haiga: „Ja sam jedini odgovoran za jučerašnji neuspjeh ali ipak ne očajavam, moje čete očuvate vjernost prema meni.“

Nesomičiv napadački duh njemačkih četa.

Zürich, 27. aprila.

„Neue Zürcher Zeitung“ dobija sa njemačkog glavnog fronta ovu privatnu depešu: Pri molj više nedjeljnoj posjeti na frontu od Nancy-a do Passchendaele osvjeđeno sam se lično, da su trupe bez obzira na sve napore i nezgode punu nesomljivog napadačkog duha, i da u borbi jurišaju kao i u avgustu 1914. g. Gubici su srazmerno neznačni i pored svih teškoča u zemljštu pridonoši dobro uredena rezerva ratnog materijala munitije i ishrane, da se povjerenje u vodstvo uvijek učvršćuje. Čete ne izgledaju nigdje premorene. Odnosi brojeva promijenili su se, protivno vremenima odbranbenih bojeva, u bojeve na dva fronta. Njemačko vodstvo raspolaže sa po izgledu neiscrpljivim rezervama živog i mrtvog materijala. Na frontu se misli, da su dosadašnja preduzeća početač velike, dugotrajne ofenzive.

Sudbina Calaisa i Dünnkirchena. — Značenje ugroženog Ypra za Francusku.

Zeneva, 27. aprila.

Vojni kritičar pariskog „Journal“-a piše: Sudbina Calaisa i

Dünnkirchena nerazdvojna je od sudbine Ypra. Iza Ypra nema stalnih obranbenih linija, niti izgradjenih položaja, nego samo preвремeni odbranbeni položaji. Ova važna činjenica mora se konstatovati, da bi se predočilo, kako je veliko značenje Ypra za cijelu Francusku i Englesku.

Borba sa oklopnim automobilima.

Kb. Berlin, 27. aprila.

Wolffov uredjavaju: Jedan dogadjaj iz borbe sa oklopnim automobilima (tankovima) od 24. o. m. za služuje naročito interesovanje. Južno od Villers-Brettonneux-a bio je prvi slučaj, da su se naši jurišni oklopni automobili sukobili s neprijateljskim tankovima. Niemački tankovi su se tom prilikom pokazali kao jači, i daleko višeje vodjeni. Jedan jedini njemački tank, svojom vatrenom tučom s kratkog ostanjanja, savladao je tri neprijateljska tanka.

Zamorenost u Francuskoj.

Kb. Berlin, 27. aprila.

Wolffov uredjavaju: Iskaz zarebljenika o zamorenom raspoloženju u Francuskoj sve se više može. Francuska pismenosna pošta se hotimice zadržava, da bi stanovništvo ostalo što duže neobavješteno o vojničkom položaju. U Parizu vlada u posljednje vrijeme organizuje jednu ligu, koja vrši neku strogu i tajnu naročitu službu. Onaj, koji nepovoljno govori o ratnom položaju, odmah se dostavlja vlastima i kažnjava se. Da bi se oslobođio što više ljudskih materijal za borbenе redove, Američani se upotrebljavaju za policijsku službu; oni strogo motre i na francuske vojne kojih se na dopustu nalaze. Zbog toga vlada među francuskim vojnicima velika ogorčenost, jer su se zamišljali sa svim drukčiju američku potporu.

Za saziv francuske narodne skupštine.

Zeneva, 27. aprila.

Pariski listovi, koji pripadaju ljevcima, neprekidno traže sastanak narodne skupštine u Francuskoj. Senator de Bierre traži u listu „Verite“ da se sazove odbor za javno dobrotvorstvo u Veraillesu.

Protivengleski pokret u južnoj Africi.

Rotterdam, 27. aprila.

Londonski listovijavljaju: Slom Rusije potstakao je, kao uspjeli nječki ofenzive, južnoafričke republike na žestoku propagandu protiv engleske vladavine. Kad je general Botha prije dvije nedjelje predložio u južnoafričkom parlamentu brzoplovni pozdrav Haigu, nacionaliste su se tome protivili i pjevali narodne pjesme nisu se digli sa svojih sedišta. Prilikom proslave rođendana generala

Marta i Marija, sestre umrlog Lazara i drugi zajednički javno ispođavaju Isusa Hrista svemogućim i Sinom Božjim. „Gospode, — govori Marta, — da si Ti bio ovde ne bi moj brat umro. A i sad da što zašteš u Boga daće Ti Bog...“. Da, Gospode, ja verujem da si Ti Hristos, Sin Božji, kol dolazi na svet (Jov. XI, 21-22, 27). To isto prozbri i Marija pavši pred noge Spasitelje. Isto govoruh među sobom o Njemu i ostall Judejci: „Gledaj kako ga ljubljaše; ne mogu li ovaj koji otvori oči sljepcu učiniti da i ovaj ne umre?“ Tada i sam Hristos javno izreče o sebi da je Darodavac života. „Brat će tvoj ustati“, — reče On neutešnoj Marti. „Ja sam vaskrsenje i život, koji vjeruje mene ako i umre živeće. I ni jedan koji živi i vjeruje Mene neće umri na vječi“. I kao istiniti Bog, prozbri On posle kratke molitve Ocu Svome — nad dignutim kamenom otvorenog groba Lazarevog, koji već četiri dana tu ležaše i jaki smrđ u Carigrad sastavljen je na dan njegovog vaskrsenja nekoliko sveštenih pesama, koje su i dan danju u upotrebi crkve.

Po glasu crkve, vaskrsenjem Lazarevom, Isus je htio između ostaloga pokazati u Sebi Boga i čoveka, uveriti svoje učenike o budućem svome vaskrsenju, sve pak — odistem vaskrsenju mrtvog — gresnicima laviti obraz duhovnog vaskrsenja. Stvarno u licu svome Gospod Isus javio je na smrt Lazarevoj najočvidnijim načinom božanstvo i čovečanstvo. Kao Bog, koji sve zna. On je izvestio svoje učenike o smrti Lazarevoj, premda nije bio izvešten o tome. On odlazi u Vitaniju.

„Tebi Vladiko, Care sviju, sve je moguće“, — govori Crkva, — „glas Tvoj razrušio je adovo carstvo i reč vlasti Tvoje podigla je iz groba četvrodnevnog mrtvaca, i Lazar bi spastiteljni dokaz obnovljenja“ (stih. na Cveti).

Kao istiniti čovek Isus Hristos, došavši u Vitaniju gde je živeo i umro Lazar, i videći sestre pogružene u tuzi i bolu, i sam je dugo plakao, i obhrvan tugom samo je upitao: „Gde ste ga metnuli?“ Tako je Gospod do-

PODLISTAK

Bož. D. Lukić (Beograd):

Herzoga, koja se poslije vrlo kratkog vremena desila i bila izvedena na vrlo patriotski način, Herzog je izjavio, burno pozdravljen, da mu je taj dan najponosniji u njegovu životu. Senator Marzell je izjavio, da će se uskoro zateprati na brdimu južne Afrike staru zastavu za oslobođenje. Nacionalna stranka propovijeda sad u cijeloj zemlji odvajanje od Engleske.

Pisma iz Svajcarske

XVI.

Ovili smo dana imali prilike da razgovaramo sa jednim našim starim uglednim višim oficirom, koji je zauzimao vrlo ugledne položaje u vojski i u državi.

Predmet razgovora, naravno, da je bio rat, njegov razvoj i izgled.

Tom smo prilikom imali čuti vrlo važnih i lepih misli i napomena, koje treba i šira publike da sazna.

Stari je gospodin ovo rekao:

"U oceni rata treba biti objektivan, jer će se samo na takav način moći dobiti pravilan sud. Ako se pojde sa gledišta simpatija ili antipatija, ili sa gledišta onoga što je nama milo, nećemo nikada pravilno gledati na stvari, niti oceniti situaciju i pravice prenestano pogrešne račune."

Na žalost u našoj politici se tako radilo, i zato je nemirno moralno doći do ovakih rezultata.

Ne laskam, miti uobražavam, ali sam tvrdio iveren, da mi vojnici imamo pravilne poglede na višu politiku. Velika je šteta što naši državnici nemaju gotovo nikakvog vojničkog obrazovanja, jer da su ga imali makar i u manjoj meri, ne bi pravili ovakve pogreške. Jedan strateg mora uvek računati sa realnim činjenicama, i samo na osnovu njih može praviti svoje kombinacije.

Nama se vojnici prebacuju, da smo suviše odusevljeni Nemackom. To nije apsolutno tačno. Mi nismo naročito odusevljeni Nemcima, ali samo zato što smo upućeni da mislimo realno i pametno, mi smo pravilno ocenili vrednost i snagu Nemačke i nismo se prevarili.

Da smo Nemce trebali uzeti i suviše ozbiljno, mnogobrojni su razlozi. Nije samo razlog poslednji nemacko-francuski rat, u kome su Nemci ostali pobedioci i zasnovali svoju carevinu. Znajući osobine nemačke nacije, njihove vojničke tradicije, državnu organizaciju, mi smo smatrali, i kogadajali su pokazali, da je Nemačka najjača vojnika sila na kontinentu.

Kad smo upoređivali Nemačku s njenim protivnicima, mi smo imali na umu ove tačke gledišta.

1. Nemačka je po svome geografskom položaju uklještena između velikih sila, i zato je primljena bila da i dan i noć misli na što jače razvijanje svoje vojne snage, da bi mogla s uspehom voditi rat na dva fronta. Ovaj, dakle nezgodan geografski položaj, prosto je primoravao Nemačku da postane što jača vojnička sila, jer bi svaka labavost u tome pogledu stavljalaa u pitanje njen opstanak.

2. Posledica je toga snažno državno i vojničko uređenje Nemačke. Vlada je uvek u stanju i mimo Reichstaga da preduzme sve mere koje se tiču vojske, njenog jačanja i borbenе sposobnosti. Godine 1898. izvršeno je preoružanje nemačke artiljerije, i kad je bilo potpuno gotovo, vlada je tek onda izšla pred Parlament i tražila potrebne kredite. U drugim državama trajala bi nekoliko godina borba oko

toga, dok Parlament prima jedan takav zakon, ceo bi svet znao da se sprema naoružanje, i neprijatelj bi mogao blagovremeno saznati pa čak i osuđiti takvu mjeru od vrlo velike važnosti.

3. U Nemačkoj je monarhija vrlo jača i to je garancija za uspešno razvijanje vojske i vodjenje ratova. Politika i strategija su u jednoj ruci, a to je od neobične važnosti. Strategija nije ništa drugo od politika nastavljena drugim sredstvima. Svaka podela radi, naročito u ratu, vrlo je štetna pa čak i opasna.

4. Vaspitanje vojničko nemačkog naroda takvo je da mu nema ravna u Evropi. Oficirski kor je sastavljen iz najboljih i najsolidnijih elemenata, odgajen u ratničkim tradicijama i vaspitan u duhu, koji je omogućio nemačke pobeđe u ranijim ratovima.

Kada se sve ovo ima na umu, onda je uporedjanie sa nemačkim protivnicima na njihovu štetu.

Francuzi jesu zaista hrabar i ratnički narod, ali on je u opadanju, naročito brojnom i njegovo je unutrašnje uređenje slabije od nemačkog. Englezici su žilav i hrabar narod, ali bez vojničkog uređenja, koje se počelo tek za vreme rata uvoditi. To je improvizacija, koja može samo biti dobra negativno, ali ne obećava uspehe u pozitivnom smislu. Odvratnost Engleza prema stalnoj vojski i kasarni sad im se sveti. O Rusima neću ni govoriti, jer su oni imali samo broj i ništa više. Oni mogu imati dobre vojnike, ali je pitanje, da li mogu imati dobre vojskovodje.

Ovo pitanje o vojskovodjama, to je naš glavni, i to se obično kod lajka i šire publike i ne dodiruje ili se lako preko njega prelazi. Međutim ono je od najvećeg značaja.

Hrabrost, organizacija, naoružanje, tehnička sredstva mogu biti na obema stranama podjednaka — kod kulturnih naroda to i moraju biti — ali će ipak ona strana biti u nadmoćnosti koja bude imala genijalnijeg vojskovodju. To je vekovno iskustvo, i od toga ne može nikog jednog istinski vojnički obrazovanog čoveka, razuvertiti.

Kod šire publike se precenjuje značaj tehničkih sredstava u ratu. Ona su, nema sumnje od velike važnosti, ali niti su bitno ni pretežno, kako se to sad obično misli. Tehnička sredstva su od nadmoćne važnosti u borbi protiv divljačkih plemena, kada se strelama, kopljima i kremenjačama stave na suprot brzometne puške i topovi i mitraži. Kod kulturnih naroda, koji su u stanju i sami da imaju ta tehnička sredstva, ili, ako ih nisu imali, da što brže do njih dodiju, to nije od bitne važnosti.

U ovome ratu izšlo je na vidik dosta velikih vojskovodja na svima stranama, ali su Nemci bili te sreće da imaju ipak najdarovitije vojskovodje. Zato se s ovim faktorom mora više računati nego li sa tehnikom, ma koliko ona bila savršena i zadivljavajuća."

Pošto je u tome pravcu naš stari gospodin opširno razlagao, prešao je na naše srpske prilike.

"Ja nisam partizan, i na prvome sam mestu vojnik, ali vam otvoreno kažem da sam protivnik radikalni. I to ne od juče, od našeg sloma, već od postanka radikalne stranke.

Radikali se hvale i hvallili su se, kako su oni naoružali vojsku i vodili uspešne rate. To nije istina.

Radikali su bili protiv vojske, naročito protiv stajace vojske, i to su uneli u svoj program. Radikalni program u pitanju vojske nije ni dan da-

našnji izmenjen. Da su imali vlast, oni ne bi stajajući vojsku ni služenje u kadrnu nikada ni zaveli, ali je to zavedeno 1883. bez radikalni i protiv volje radikalni.

Vi mladja generacija ne možete ni iz bliza pojmiti kakva je ogromna i silna razlika između narodne i stajace vojske. Srpski je narod bio uvek hrabar, vaši očevi i dedovi nisu bili kukačice, ali su je ratovao 1876. i 1877. taj je znao kako je to teško ratovati s narodnom vojskom. Ja sam u prvome turškom ratu bio komandant bataljuna narodne vojske u rudničkoj brigadi, to je elita naše vojske, pa nijedan ofanzivan zadatak nisam mogao da izvršim s uspehom, dok su moji vojnici u obrani, bili izvrsni. Od 1883. do ovih ratova sve je prošlo kroz kasarnu što je po godinama za borce, k tome smo imali jak i profesionalan oficirski kor, ne narodne starešine, i zato se naša vojska u ovim ratovima mnogo bolje, upravo nesravnjeno bolje pokazala i postigla u balkanskim ratovima brže i sigurne rezultate, ma da je elementi isti, koji je ranije bio.

Radikali nemaju, dakle, nikakvih zasluga za vojsku, i da je po njima, mi u opšte nikakve vojske ne bi ni imali.

Zato nije jedan pravi vojnik nije mogao nikad simpatizati radikalima, i radikalni su gašili potpuno mržnju prema vojski uvek. Javno nisu smeli ustati protiv mre, jer bi je imali protiv sebe, ali su svakom prilikom gledali da stvore u vojski pomenjnu. Oni su sistematski stvarali zavodu u oficirskom koru posle 29. maja, kao što su to nastavili i posle balkanskih ratova. Nešto su malo uspeli u svom zlom umišljaju, jer su kod izvesnog broja oficira, koji im je prišao iz špekulacije ili, ranije, iz naivnosti uveli nevojnički duh i nevojničko shvatjanje. Na sreću ovaj radikalni uticaj nije bio ni suviše jak ni suviše trajan, ali je ipak pričinio štete vojski i proizveo izvesne nemile pojave. Sadanje pobune u vojski su posledica radikalnog uticaja, iako su te pobune upravljene protiv vlasti."

Na pitanje o ishodu rata, stari je gospodin rekao sledeće:

"Tu se ne može biti prorok, i svaki onaj koji uobražava da može apsolutno tvrditi ova će ili ona strana pobediti pada u pogrešku. Ali imamo nešto, a to je verovatnoča. Na obema stranama velike brojne snage, jake volje, i obe strane žele i hoće pobedu. Snage su takve, da jedna drugoj ne može nametnuti moralno, i za sada su svi izgledi na strani centralnih sila."

St. V. J.

Najnovije vesti širom svijeta.

Jedno zanimivo otkriće.

Cachin je u "Humanité" objavio članak, u kome iznosi otkriće, da su se sporazumno sile prve obatile Beču radi pregovora o miru, i posredovanjem španjolskog dvora zakucale na vratima cara i kralja Karla. Lloyd George je dva put slao u Švajcarsku generala Smutsa, da tamo pregovara s grofom Mensdorffom. Obnorodovanjem pisma cara i kralja Clemenceau je osuđio mogućnost za dalje pregovore o miru.

Finska — monarhija ili republika?

Javljaju iz Stockholm-a: Broj zarobljenih crvenih gardista iznosi 30.000. Finska gradjanska štampa raspravlja sad živo pitanje, da li Finska treba da bude monarhija ili republika. Švedjani i Starofinci su za monarhiju.

pod je bio u Vitaniji i dolazio na veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona je to sačuvala za dan mojega pogreba". — Idućeg jutra, u dan današnjeg praznika, kreće se On na svojim veleru u dom Lazar, gde se nalazio sam Lazar. Marta je služila Gospoda, a Marija pomazala glavu i noge Njegove skupocenim nardovim mirisom. Tad je i Juda, prikrivajući u sebi izdajnika, žalio za toliko zaštitljivim mirisom, za koji bi se mogao dobiti dobar novac za razdeobu nevolnjicima. No Hristos je dobrovoljno išao na smrt i u odgovor Judi primetio: "Ona

nešto pogleda u dveri i, ne zna se za što, poplaši se, pa okine pušku te tri sindžirija gabiće su podnože ikonostasa. Ova tri kuršuma stoe i danas. Praznovjerni se Turci od tog prepade, te mu postelju česnu iz crkve i prenoći na polju.

Kod te iste crkve, kako pritaju ovlašnji stari ljudi, naročito starac Vasa Petrović iz Takova, kod koga sam ja nacio, predstao je vojvoda Miloš i predao se Turcima poslije propasti od godine 1813., te je na taj način koliko-toliko sticao grijev Turaka protiv napačenog naroda, a na Čveti 1815. došao je istoj crkvi da započne svoje besmrtno djelo.

Neka strahovita jeza podilazi čovjeku pod kožu, kad stari ali još bistrili Vasa Petrović počne čistim rudničkim nariječjem da crta sabor kod te crkve — o Čvetu 1815.

"Bio sam, veli, šiparac i nisam se mješao ni u kakve poslove. Odveli su me crkvi na Čveti da se pričestim. Sabor je bio veliki. Službu je služio pok. pop Pavle iz Takova. Poslije priečica video sam gospodara Miloša šator, u kome je bio on i gospodja Ljubica; bio je tu i gospodar Jovan i gospodja mu Kruna, Nikola Ljubović, Lazar Murat, Milić Drinčić, neki Damjan Krdža i mnogi drugi vidjeni ljudi koje je nisam poznavao, svi s porodicama, valjda da se ne bi osjetili Turci. Odavde do grada Rudnika nema više od 3—4 sata. Tamo su seđeli Turci, i otuda su poslali bili jednog sveg zaptiću da gleda, da na saboru ne bude kavge. Ovaj zaptiću je bio Srbin iz Majdana, koji se više nije ni vratio u Rudnik, nego je pristao sa svojom braćom."

Kad se služba svrši, sav svijet izdjeđe u portu i sve živo upre oči u Miloša. Sa svih strana su ljudi govorili: "Ako se on ne primi, ništa neće biti, samo čemo se zavladati, te će nas Turci sa svim zatrati". — Miloš je otklanjao u prvi mah od sebe tu odgovornost, ali je pristajao da sa svojom braćom podje prvi i u vatru i u vodu. Junačko lice njegovo posušanka rumen, a u očima se zablistala plamen samoprijegorevanja; nije mnogo govorio. Kazivao im je, istina, koliko je to težak posao, i kako se boji da ne mašakši u tom svom oduševljenju. A kad svi u jedan glas viknu: "Sve mi to znamo, ali smo na sve gotovi; zar ne vidiš, Miloše, da se i ovako gine!" — Poslije ovoga se Miloš vrati k crkvi, udje u nju i za malo pojavi se sa svojom vojvodskim barjakom u ruci, te cijelom saboru izazisti opšte poznate istorijske riječi: "Eto mene, ešto vas..."

U pismu pok. Miličevića navode se na završetku imena svih onih uglednih ljudi, koji su učestvovali u toj junačkoj skupštini i zavjeri. Bilo ih je oko dvije stotine.

U dopunu Miličevićeva pisma molimo navesti, da je istorijska takovska crkva za vrijeme vladavine kralja Aleksandra opravljena i pažljivo održavana, išto tako je i takovski grm bio ogradjen i čuvan. Poslije njegove smrti, koliko mi je poznato po čuvanju, crkva je istina čisto održana, ali su na žalost ruke političkih zlikovaca kako oštetele grm, te on danas postoji još samo u ostacima.

S. P. R.

Grad i okolica

Imeni dan Njenog Veličanstva.

Povodom imenog dana Njenog Veličanstva, carice i kraljice Zite, odslužena je juče prije podne u crkvi u dvoru svećana služba Božja, koju je izvršio vojni kurat Klimković. Bogosluženju su prisustvovali glavni guverner sa svojim zamjenikom, kao i svi časnici, koji nijesu imali službu.

I postigla. U gradu nije ostao kamen na kamenu, a izabrani je narod rasejan po celom svetu.

Proslavljajući carski hod Hristov u Jerusalim, Crkva je još u prva vremena hrišćanstva ustanovila praznik Čvjeti, uvrstivši ga u red 12 Hristovih praznika. Ta prva vremena proslavljanja jesu u doba Apostolske Crkve (Luka XIX, 37). U toku daljih vekova mi imamo jasnih svedočanstava o njegovoj proslavi.

U VII. veku Sv. Andrija Kritski, VIII. Kozma Mojumski i Jovan Damaskin, u IX. Teodor i Josif Studiti, imper. Lav Filosof, Teofan, a u XIV. Nićifor Ksantopol — napisali su sveštene pesme, koje sada pravoslavna crkva, proslavljajući Hristov hod u Jerusalim.

Što se tiče bogosluženja i poučne strane praznika Crkva u njemu gleda ispunjenje proročstva o carskoj službi Hrista (Stv. XLIX, 1—12; Sofon. III, 14—19; Zahar. IX, 9—14). Iznoseći čuo na jutarnjem jevandjelu (Mat. XXI, 1—11, 15—17) Crkva po pročitanju istog blagosilia i razdaje nam zeleni grančice vrbe u značenju izvršenog dogadjaja u Jerusalimu, što potučenju Crkve služi pobedom nad smrću i vaskrsenjem Isusa Hrista, koime mi „kao pobeditelju smrti pevamo: Osana na visinama“. Uskliknute skupu ljudi i narodi, — veli Crkva; — jer Car andjelski sidje sada i sede na magare i ide hoteći na krstu pobediti neprijatelje, kao Silan. S toga i deca s simikovom grančicom kliču pesmu: Slava Tebi, dolazećem Pobeditelju; slava Tebi Spasu Hristu; slava Tebi blagoslovnom, jedinom Bogu našem!“ A u odnosnom značenju grančica kao znamenjima pobjede nad smrću i vaskrsenjem ne samo Hrista nego s njime zajedno i sviju onih koji

Za vrijeme svetog čina izbacila je počasna četa pred konakom tri počasne paljbe, a baterie kod skupštine 24 pozdravna metka.

Pravoslavno bogosluženje.
Na pravoslavni veliki ponедјелjak, utorku i srijedu: predjeosvećena liturgija u 10 sati prije podne. — Ostali red Bogoslužja u velikoj nedjelji donjećemo u narednom broju.

Poziv.

Mole se dolje imenovane osobe, da izvole doći u redakciju „Beogradskih Novina“ u srijedu 1. maja u šest sati uveče: Stanka Glišić, sestra pok. Milovana Glišića, Leposava Velimirović, supruga profesora, Jelka Ristić, majka profesora, Milica Ilić, udova direktora putujuće družine, Kosara Krečković, udova književnika, gdje Pere Taletova publiciste, Darinka Marković, udova publiciste, gdje Danica Milosavljević, novinarka, Vuka Kostić, glumica, gdje Bosa Sveti Ranković, književnika, Jelisaveta Perovića, književnika, Živka Mladenović, udova profesora, porodica pok. Nikole Djorića, književnika i Kosara Cvjetković, nastavnica i književnica.

Ako je ko od imenovanih unaprijed primio novac, to za njega poziv ne važi. A ko bi zbog bolesti ili iz drugog kojeg razloga bio spriječen da dodje lično, neka izvoli javiti svoju tačnu adresu ili poslati punomoćnika.

† Rada Petrović — Peder.

Preksinoć je preminuo poslije dugog bolovanja, a danas poslije podnebiće saranjan Rada Petrović — Peder, dugogodišnji redovni član srpskog narodnog pozorišta.

Pok. Petrović je kao član narodnog pozorišta, otiašao za upravnika pozorišne družine „Sindjelić“, koju je trput vodio više godina. Zatim je ponova stupio u narodno pozorište, gdje je ostao do posljednjih dana.

Pozorišni posjetioci Kragujevca, Niša, Kruševca i drugih varoši u unutrašnjosti rado će se sjećati svoga Pdera u mnogim lijepim ulogama, a isto tako i Beogradjani, koji su uvijek rado gledali na bini dobro izrađenu, i ako epizodnu, ulogu Petrovićevu.

Kao čovjek bio je nježan otac i primjeran suprug, dovar drug i prijatelj. Ostavio je za sobom ženu i četvero sitne djece.

Prilog.

G. Gavra Glavašević, mesar iz Beograda, položio je uredništvu „Beogradskih Novina“ 100 kniga, sa željom, da ih uredništvo za blagu, dar krsnog imena Gjurgjev dana, a za zdravlje svoje i svoje porodice upotribe na plemenitu svrhu kako za shodno nadje.

Uredništvo „Beogradskih Novina“ uputilo je ovaj prilog upravi ženske gimnazije, da se podare dvije siromašne učenice.

Istoriski kalendar.

Na današnji dan, 28. aprila 1758. godine rođen je u Westmorelandu predsjednik Sjedinjenih Američkih Država James Monroe. Monroe je peti predsjednik po oslobođenju Sjedinjenih Država. Kada je 1776. godine izbio rat za oslobođenje Sjedinjenih Država, Monroe je, koji je tada bio student prava, odmah stupio u vojsku i ličnom hrabrošu i sposobnošću za najkraće vrijeme dospio do pukovničkog čina. No već 1778. godine napustio je vojsku, da bi dovršio svoje studije. 1782. godine izabran je za člana zakonodavne skupštine savezne države Virginije, 1783. godine izabran je za poslanika američke zajednice narodne

skupštine (kongresa), a 1790. godine za člana senata. Pristupio je demokratskoj stranci. 1774. godine do 1796. godine bio je američki poslanik u Parizu, od 1799. godine do 1802. godine bio je guverner (predsjednik) savezne države Virginije, 1803. godine otiašao je kao naročito izaslanik u Pariz, da sa francuskom vladom onočkom pregovore o ustupanju Louisiane, zatim je otiašao u London, a 1804. godine u Madrid, a 1806. godine opet u London. 1810. godine opet je bio guverner savezne Virginije, a 1811. godine državni sekretar. Kada su u drugom ratu između Sjedinjenih Država i Engleskih Angliji zauzeli Washington, poslavljena je Monroe za vojnog ministra, a 1816. godine izabran je za predsjednika Sjedinjenih Država. Po isteku svoga prvog predsjedničkog izabranja je 1820. godine po drugi put. Monroe je mnogo učinio za spoljno i unutarnje snaženje velike sjevero-američke republike, podigao je vojsku na viši stepen, a naročito je usavršio američku flotu. Pod njegovim predsjedničkim izabranjem steklo su Sjedinjene Države poluostrvo Floridu, priznata je nezavisnost bivših španskih i portugalskih kolonija u južnoj Americi, koje su se krvnim ratovima bile odcepile od Spanije i Portugala i proglašile se nezavisnim republikama (Venezuela, Bolivijska, Argentina, Brazil, itd.). (Brazilija je dugo vremena bila carevina, pa se tek krajem devetnaestog vijeka proglašila republikom). No najznačajniji je Monroe u istoriji kao zasnovač opšte američke emancipacije od evropskog uticaja. U svojoj čuvenoj poslanici od 2. decembra 1823. godine prvi put je izrekao načelo „Amerika Američanima“, nazvanu po njemu „Monroeva doktrina“. Ova načela izradio je predsjednik Monroe u rečenoj svojoj poslanici u ova dva članka: I. Evropske države ne smiju prisvojiti zemlju na američkom kontinentu, pa bi to bilo putem okupacije, ugovora ili koji drugi način; II. Evropske države nemaju pravo na kakvu bilo intervenciju na američkom kopnu, kao što ni Sjedinjene Države ne će da se mijesaju u evropska pitanja. Ovo su načela Američani u novije doba dopunili i trećim zahtjevom, naime da su Sjedinjene Države zaštitnik srednje američkih i južnoameričkih država prema neameričkim silama. Može se reći, da je Američanima zbilja pošlo za rukom, da ostvari zahtjevne Monroeve doktrine. Evropski kolonija na američkom kopnu gotovo više i ne: Kanada je očito potpuno nezavisna država pod engleskim suverenitetom, a na južnoameričkom kontinentu nema evropskih kolonija osim sražnje vrlo malih oblasti engleske, francuske i holandske Guyane. Osim toga evropske države drže još nekoliko srednje američkih ostrva. Za vrijeme dok su Sjedinjene Države bile u spoljnoj politici nemoćne zbog građanskog rata, koji je bio u njoj (od 1861.—65. godine) do dušo je Francuska sa oružjem u ruci intervenisala u Meksiku, ali čim su Sjedinjene Države opet imale slobodne ruke na vrlo su energičan način natjerale Francusku da povuče svoje trupe iz Meksika. A kako je Španija prije dvanaest godina na svojim ledjima okušila Monroevu doktrinu, vidjeli smo tek onomad, kada je na ovom mjestu bilo riječi o špansko-američkom ratu. — 28. aprila 1799. godine krvavo se svršio kongres o miru u Rastatu. Prema održbama prethodnoga mira u Tamponiformu sastao se 9. decembra 1797. godine u Rastatu kongres o miru, na kojemu je trebao biti zaključen konačni mir između francuske republike s jedne i Austrije i njihovih saveznika s druge strane. Pregovori su se otegli punih godina i po dana, pa su najzad 23. aprila 1799. godine prekinuti. Dobivši uredne posao, otputovali su francuski delegati

prilikom otkazivanja, a u slijedećim dnevima poslali su francusku poslanicu da izvadije izvadke iz ovih kritika i izvještaja, da se vide, kako glazbeni pravci i stručnjaci sude o toj kompoziciji, a darovitom glazbeniku već sada čestitamo na tako osobitom i rijetkom uspjehu u stranom svijetu. U putu slave, kojom ta kompozicija kroči dalje — jer će se kako čujemo izvoditi i u Berlinu — svakako će se spominjati i beogradска izvedba, koja dakako nije mogla tehnički izraditi sve misli i želje glazbotvorčeve, ali je, dirigirana od samog g. Safraneka, ipak mogla pokazati dušu djela i tako potaknuti pozvane faktove na doličniju izvedbu. Nama je naročita radost, što je bečki uspjeh kod publike i kritike potvrdio našu ocjenu toga djela i tako pokazao, da nismo u našim hvalama pretjerivali niti se dali voditi maknim motivima. „Soča“ je u Beogradu pokazivala sve uslove bogatog i bujnog nutarnjeg života, koji ju vodi dalje u svijet od uspjeha do uspjeha.

Književnost i umjetnost.
Veliki uspjeh Šafranekove simfonije „Soča“ u Beču.

Sinoć je na putu od Pozorišne ulice do Srpskog Doma izgubljena čipkasta lepeza, obložena rožastom materijonom od kornjačnog oklopa. Nalažeći se umjetnica, da lepezu preda u uređenju „Beogradskih Novina“.

Izgubljeno.

Sinoć je na putu od Pozorišne ulice do Srpskog Doma izgubljena čipkasta lepeza, obložena rožastom materijonom od kornjačnog oklopa. Nalažeći se umjetnica, da lepezu preda u uređenju „Beogradskih Novina“.

Demetrova nagrada.

Kako je poznato, uprava kralj. hrvatskog narodnog pozorišta nagradjuje svake godine najbolju od prikazivanih drama posebnom nagradom (od K 1200), koja se po jednom od osnivača hrvatskog pozorišta, Dimitriji Demetru, zove „Demetrova nagrada“. Nedavno je tu nagradu za prošlu godinu dobio jednoglasnim zaključkom sudaca dr. Milan Ogrizović, sadašnji upravnik „dobrotvornih predstava“ u Beogradu, i to za svoju dramu u tričina „Objava vilenje“, koja se s uspjehom davala u Zagrebu prošlog Božića. Srdačno čestitamo!

Njemački večernji izvještaj

Kb. Berlin, 27. aprila.

Wolffov uredjavaju: Englezi su nam prepustili dalje dijelove flandrijskog zemljista. Stojimo na liniji Langemarck — Verlorenhoek-Hooge-Zillebecke.

Iz mode

je izšla ona dama, koja još uvek ne upotrebljava Diana Alabaster pudер i crème, da bude ljepa. Mađa doza III. ločić K 2.—, velika doza ili ločić K 4.—

Posudva se može dobiti. Glavno prodavaliste „Diana“ Handels A. G. Budapest V. Nádor utca 6.

10

EKSPOZITURA PEŠANSKE-UGARSKE KOMERCIJALNE BANKE
U BEOGRADU KNEZ MIHAJLOVA 50.
GLAVNA UPRAVA C. I. K. MONOPOLA PETROLEJA I SPIRITA

Bavi se svima bankarskim poslovima, pošiljkama novaca iz Austro-Ugarske i za Austro-Vgarsku, savezničke i neutralne države.

Specijalno odjeljenje za šiljanje novaca ratnim zarobljenicima i interniranim.

Prima uloge i obavlja mijenjanje novaca po najkulantnijim dnevnim kursevima. **Zusumno odjeljenje za novac za sve vrste trgov. poslova.**

Osnovna glavnica i pričuve
232.000.000 kruna.

Naša mila i dobra mati, svetka, sestra i baba

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . . . 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje . . . . . 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamarskog retka (70 mm široko) staje . . . . . Kruna 4
 Mali oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera

PRVI LJUBAVNIK
ROMAN
(sa talijanskog, B. Stefanović K 350
(čitlicom)
KNIZARA
„NAPREDAK“, BEOGRAD
III-11

Traži se violinista
Za povećanje društva tražim violinistu. Može biti i gospodnjica. Upitati kod kapelnika, Hotel Balkan, uveče od 6 sati. 36655-3

Traži se
poslužavac za jednu porodicu od dva člana. Plata mjeseca 50 kruna, s hransom u podne. Po podne je slobodna. Javiti se u Pivarskoj ulici 54. 36645-3

Učenik (segri)
vrijedan i pošten, potreban je: Knjiziari Cvijanović, Beograd, Knez Mihajlova ul. 18. 36653-3

Mladja žena
uredna za posluživanje, traži se u Hlendarskoj ul. 10. 36663-3

Komptoirist
vješt u njemačkom i srpskom jeziku, sa lijepim rukopisom, može dobiti odmah nametnje. Dobra plata. Pobliže upute u upravi lista, Toplički venac 21. g-3

Stanovl.
Izdaje se

odmah jedna lijepo namještena soba, sa električnim osvjetljenjem. Upitati u stovarstvu namještaja, Saborna ul. 13. 36647-4

Ljetnikovac
ili vila bez vinograda traži se pod krovu za cijelo ljetno. Ponude slati administraciji ovog lista pod znakom „Ljetnikovac 930“. 36630-4

Lijepo meblirana soba
sa električnim osvjetljenjem, Izdaje se odmah, Upitati Cara Uroša ulica 41. 36617-4

Tražim
sobi sa pokucušćem. Ponude u upravi novlina, pod „Broj 932“. 36648-4

Soba
velika, s namještajem, električnim osvjetljenjem i predobjemom, Izdaje se odmah pod krovu. Molerova ul. 36. 36671-4

Planino
daje se pod krovu. Trifunović, Kralja Aleksandra ulica 16. 36662-5

Izgubljen je
juče 25. u podne-pri izlazu iz tramvaja na Slaviji jedan novčanik u kome je pored sitnog novca bio i jedan napoleon. Ko ga nadje moli se da ga uz odgovarajući nagradu sопствениku vrati. Jelena Tabaković, Topčidersko Brdo, villa Mileva, 25. Beograd. 1044

ZUBNI ATELJE
J. SIDVERCA

DIPLOMIRANI DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57,

specijalista za vještice zube u zlatu i kantuju po najboljoj američkoj metodi. Izrada zuba. Materijal najbolje kakovće. Tel. 8-12-6
1-2-6 sati 1045

Dentista F. B. Brill
— Beograd —
Makedonska ulica broj 5
(do pošte)
Amerik. specijalist.

ZUBNI ATELJE
KRISTINA ORLUŠIĆ
Beograd, Terazije br. 9.
1. sprat.

Ord. od 9-12 prije podne.
1 od 3-6 poslije podne.

Vještice zubi u zlatu i kantuju, sve vrste plombe, vađenje zuba, bez bola, — Ije-

cenje i čišćenje zuba. 36628-1

Nedjeljom od 9-11.

“ZUBE” vještice u zlatu i u kantuju samo se u mome ateljeu izrađuje po najboljem originalnom američkom sistemom. Prisnani od 8-12-6. Nedjeljom od 9-11.

Dr. Mihajlo G. Cermanović
specijalista za kožne i venerične bolesti. Prima u Kralje Aleksandrovici ulici 84 od 1-3 sata po podne i u Mutapovoj ulici br. 38 od 5-7 sati u veče. 36663-1

Kupovine i prodnje.

Nova partiju ženskih šešira

u najmodernejim fazionima, do-

bila je radnja W.H. Schossberger, Saborna 30, i prodaje uz vrlo solidne cijene. 36632-2

Stari novi ženski šeširi,

Novi salon Sime Lazarevića,

Kr. Milana 120 (id. Stavlj.)

36619-2

Clinicme piroteks

kupujem i plaćam dobro. Mont

Levl, Knez Mihajlova ulica 19

(Pasača). 36651-2

Klavir (Mignon)

novi mahagoni, prodaje se kod

Antona Horia Tiefenbach, Kla-

vieratimmer, Makedonska ulica

br. 19. 36599-2

Rupnjem

staru knjige, biblioteku i knjižnicu po najboljoj cijeni. Anti-

kvarnica S. Debeljević, Ma-

kedonska ulica 26. 36658-2

Ro želi prodati

biseru, nakita, pirotki dili-

movala, porcelana i ostalih iljepih

stvari, neka se obrati svakoga

dana od 10-12 do podne i od

2-3 po podne kod gospodnjice

Nagner, Studenička 31. 36654-2

Na prodaju:

Klavir (pianino) dobro očuvan,

violinčelo, jedno frak odijelo,

jedno žaket odijelo i dva reden-

gata. Upitati u upravi ovoga

lista pod „Očuvan“ 938. 36666-2

Nove ženske košulje

na prodaju. Terazije 9, u dvo-

fiju, parter desno. 36669-2

: MALI OGLASI:

PRIMAJU SE KNEZ MIHAJLOVA UL. 38

Jovanu Premoviću, Geneva,
za Višu putu pisan za moju
invalidu, ali još ni jedan put
ništa ne dobija. Meni je rije-
šenjem beogradskog prvo-
stavnog suda okružnog od 12.
aprila 1915. god. Nr. 3918, odre-
đena invalida u sumu od 360
dinara godišnje, pošto je moj
brat Branislav Cvetković, umro
kao vojnik u ratu. Do danas
ne dobija ništa. Sa svojom dje-
cem trptom oskulđuju, pa bi tre-
balo da mi se to primanje, ka-
ko se sa svojom djećom imam
prava, pošalje, i u buduće salje
kao i drugima. Molim, da se
zauzmete, da mi se što skorije
ponoć pošalje, jer sam ostala
bez sredstava za život, a pri
tom sam bolesna. Vama za-
hvaljuju Darinka Cvetković, u-
dova pok. Branislava Cvetkovića,
Čika Ljubina ulica 38, na
Kosovska Mitrovica. A-3041-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
za Višu putu pisan za moju
invalidu, ali još ni jedan put
ništa ne dobija. Meni je rije-
šenjem beogradskog prvo-
stavnog suda okružnog od 12.
aprila 1915. god. Nr. 3918, odre-
đena invalida u sumu od 360
dinara godišnje, pošto je moj
brat Branislav Cvetković, umro
kao vojnik u ratu. Do danas
ne dobija ništa. Sa svojom dje-
cem trptom oskulđuju, pa bi tre-
balo da mi se to primanje, ka-
ko se sa svojom djećom imam
prava, pošalje, i u buduće salje
kao i drugima. Molim, da se
zauzmete, da mi se što skorije
ponoć pošalje, jer sam ostala
bez sredstava za život, a pri
tom sam bolesna. Vama za-
hvaljuju Darinka Cvetković, u-
dova pok. Branislava Cvetkovića,
Čika Ljubina ulica 38, na
Kosovska Mitrovica. A-3041-8

Sreten Blagojević, iz selu
Lužnje preko aleksinčki okrug
niški, izvještava svoju familiju
da je živ i zdrav, ali da o
istoj već 18 mjeseci ništa ne-
zna. Neka mu ma ko od njih
ili tko od poznatika i rođaka
javlji u kakvom se stanju nje-
gova familija nalazi na adresu:
Kgl. Blagojević Sreten Nr. 8715
Tajfar gruppe 7 Bäckerstrasse
a.D. Oberösterreich. A 3042-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim zauzmete se, da bi mog-
ao dobiti pomoć, pošto do
sada nikakvu pomoć nisam do-
bila, a nemam od čega da žil-
jam. Star sam 93 godine, a 1
sat, te mi je potrebna pomoć.
Molim da se što prije po-
šalje pomoć novčana. Una-
prije blagodaran Mirko Zerav-
čić, Dušanova ulica 21, Va-
ljevo. 36646-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka drinske divi-
žije, dugone 2 poziva. Odkako
je otišao nije se javio. Za
izvještaj vam blagodari Stanica
Tansijević iz Riplja kod Be-
ograda. 36641-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvještite me, šta je sa
momin mužem Petrom Tana-
sijevićem, redovom 3 čete 4
bataljuna 6 puka dr